

Onko jouluevankeliumissa mittaluokkavirhe?

Luukas 2:1-20

Saarna Ikaalisten ja Luhalahden kirkossa 25.12.2019

Minä olen alunperin kotoisin Etelä-Pohjanmaalta Ylistarosta. Siellä on tavattoman suuri kirkko, jotka kutsutaan komiaksi kirkoksi. Se on istumapaikkojen mukaan kolmanneksi suurin kirkko Suomessa. Yksi erikoisuus on toiset lehterit eli istumapaikkoja on kolmessa kerroksessa. Kirkko oli jo aikoinaan suhteettoman suuri pitäjän kokoon nähden ja on olemassa erilaisia teorioita miksi siitä on rakennettu niin suuri. Ensimmäisen mukaan haluttiin rakentaa suurempi kuin naapuripitäjässä, toisen mukaan piirustukset vaihtuivat Vaasan kirkon kanssa ja kolmas teoria on mittakaavavirhe eli piti tehdä tavallinen, mutta tulkittiin papereita ja tuli valtava. Minä pidän pienoismalleista ja joulu antaa mahdollisuuden pipareiden muodossa. Halusin tehdä pienen piparikylän, jossa on kirkko ja muutama rakennus. Mittakaavan laskeminen ei onnistunut ja rakennuksista tuli liian suuria. Pohja loppui kesken ja rakennukset tulivat hyvin lähelle toisiaan. Laskuvirheitä ja jopa mittaluokka virheitä voi tapahtua erilaisissa tilanteissa, kuten vaikka juhlien valmistelussa.

Jumala ei tuollaisia mittaluokkavirheitä tee, vaikka jouluevankeliumi voisi antaa mahdollisuuden tuollaiseen tulkintaan. Sillä onhan siinä rinnakkain todella suurta ja todella pientä. Pientä ja vaatimatonta on Jeesus-lapsen syntyminen vaatimattomassa tallissa ja vaatimattomia olivat myös ensimmäiset vieraat tuossa karjasuojaassa. Mittasuhteiltaan valtavaa puolestaan oli enkelien ilmestyminen paimenille kedolla. Rinnakkain oli kaikkein vaatimattomin ja tajunnan ylittävä upeus ja mahtavuus. Ei kuitenkaan mitään mittaluokka virhettä, vaan tämä toteutui Jumalan suunnitelman mukaisesti. Tuollainenhan on asetelma, kun laitetaan rinnakkain tavallinen ihminen tai tavallinen perhe ja Jumalan mahtavuus. Näin on asia myös meidän kohdallamme.

Entä kun me luomme oman mielikuvan jouluevankeliumin tapahtumista: Betlehemin talli ihmisineen ei olekaan kaikkein surkein paikka ja enkelien ilmestyminenkin on sellainen mihin oma mielikuvituksemme taipuu. Ajatuksissamme kaikki muuttuu sellaiseen mittaluokkaan, että sen ymmärrämme. Tämä tapahtuu siksi, että meidän on mahdoton kuvitella Jumalan suuruutta ja mahtavuutta. Tässähän tapahtuukin oikeastaan se mainittu mittaluokkavirhe, joka vääristää jouluevankeliumin tapahtumia.

Jouluevankeliumi on asetelmaltaan hyvin voimakas: valo ja pimeys, vaatimattomuus ja mahtavuus, pienuus ja suuruus. Siinä on myös dramatiikkaa, suuria tunteita. Marian ja Joosefin pettymystä majapaikan suhteen. Heidän rakkauttaan vastasyntyntä kohtaan, paimenten pelkoa ja hämmennystä sekä iloa ja riemua. Jouluevankeliumissa on siis aineksia elokuvaan. Se on kirjoitettu siten, että siitä voisi tehdä vaikuttavan filmin. Jos sitten roolijakoa mietitään, kuka henkilöistä tuntuisi sinulle läheiseltä. Ketä sinä voisit esittää? Mariaa, Joosefia, paimenia vai olisiko kiinnostusta johonkin sivuhenkilön rooliin, sellaiseen jota ei ole mainittu. Kukahan voisi esittää enkeliä, olisiko se mies vai nainen ja miten siihen hahmoon saataisiin taivaallista voimaa. Siinä olisi varsinainen haaste. Ei vielä riitä, että laitetaan siivet selkään ja opetellaan vuorosanat. Siinä ollaan vielä hyvin kaukana taivaallisesta ilmestyksestä.

Nykyään on jo aika paljon ihmisiä, jotka eivät ole nähneet elävää lehmää tai lammasta. Se on kaupungistumisen seurausta. Kovin kauan ei ole kuitenkaan aikaa siitä, kun moni suomalainen syntyi saunassa. Siinä ihan seinän takana oli usein navetta tai talli. Kovin vaikeaa ei siis ole kuvitella äitiä vastasyntyneen kanssa talliin. Onhan moni nukkunut olkipatjoilla ja on oltu päivälevolla tai leikkimässä heinäladossa. Vanhemmista sukupolvista löytyy myös paljon niitä, jotka ovat olleet paimenessa, vaikka kylläkin päiväsaikaan. Miten moni onkaan aikoinaan pyhäkoulussa tai päiväkerhossa ollut mukana joulukuvaelmassa. Minäkin olen ollut lapsena monta kertaa saunatakki päällä ja pyyhe päässä paimenena ja kerran Joosefinakin. Meillä on siis paljon erilaista kosketuspintaa jouluevankeliumiin. Ei kuitenkaan kaikkeen. Paimenten kokemus menee yli ymmärryksen. Vaikea meidän on ymmärtää sitä, että Jumalan Poika on syntynyt ihmiseksi.

Jumalaa on verrattu joskus aurinkoon. Meidän taivaalla on yksi aurinko, joka on kaiken elämän lähde. Ilman auringon valoa ja lämpöä ei olisi mitään elämää. Samalla tavalla meillä on yksi Jumala, joka on kaiken elämän lähde. Ilman häntä meillä ei olisi mitään. Jumalaa voidaan siis hyvällä syyllä verrata aurinkoon. Miettikääpä, miten vaikeaa on kuvitella auringon tulevan meidän keskellemme; auringon kirkkauden, taivaan kirkkauden. Kuitenkin jouluevankeliumissa sanotaan, että Herran kirkkaus ympäröi paimenet. Mitä muutakaan se voi tarkoittaa kuin Jumalan läsnäoloa.

Kun me ymmärrämme asian mittasuhteen ja mahdottomuuden ja merkittävyyden, mitä muuta me voimme tehdä kuin osoittaa kunnioitusta ja kiitosta Jumalaa ja Jeesusta kohtaan, vaikka emme tätä kaikkea pysty siis täysin ymmärtämään. Kunnian osoittaminen on sitä, että ihminen tietää mistä kaikki hyvä tulee. Kunnioittaminen merkitsee sitä, että myönnämme, kuka Jumala oikein on. Ruotsalainen piispa Bo Giertz on kirjoittanut: Jumalan kunnia on jotain, joka täyttää meidät onnella ja vetää puoleensa, mutta samanaikaisesti saa meidät peittämään kasvomme. Se ei tarkoita, että itse luopuisi jostain, ei suinkaan. Jumalan kunnia ei ota ihmiseltä mitään pois, vaan antaa kaiken, mitä ihminen tarvitsee.

Kun ajattelee asian mittasuhteita, mahdottomuutta ja merkittävyyttä, kyllä siinä tuntee olevansa pieni, nöyräksi se vetää. Samalla ymmärrämme, että me emme omalla valmistautumisella voi saada aikaan Jumalan tulemista luoksemme. Joulun vastaanottamista. Se on armon ja rakkauden osoitus Jumalalta meille ihmisille.

Kun ajattelemme asian mittasuhteita ja mahdottomuutta, niin me näemme samalla sen merkittävyyden. Se tulee vastaan siinä, että myös Jumalan meille lahjoittama rakkaus on niin suurta, että se menee käsityskykymme yli. Se ulottuu kaikkialle ja tavoittaa kaikki. Emerituspiispa Eero Huovinen kirjoittaa: Armo ei ole vain tietoa Jumalan hyvydestä, vaan uppoamista ja vajoamista armon mereen. Armo muodostaa ihmisen ympärille suojamuurin kaikkea pahaa ja pimeää vastaan.

Paimenet pelästyivät niityllä kokemaansa Jumalan läsnäolon kirkkautta. Sellainen kirkkaus ei ole tarkoitettu meidän ihmisten katseltavaksi. Sen sijaan me voimme paimenten tavoin katsoa Jeesus-lastaa. Hänessä Jumalan kirkkaus on tullut meidän kaltaiseksemme. Se on enemmän kuin kädenojennus tai myötämielisyyden osoitus. Jumala teki mahdottomasta mahdollisen osoittaakseen meille rakkautta. Jeesuksessa meillä on uutta luova valo ja toivo.

Rukoilemme Anna-Maija Raittilan sanoin:

Rakas Herrani, Jeesukseni!

Sinä etsit paikkaa missä voisit syntyä, missä vielä tänäänkin saisit levätä, saada rakkauden hoivaa, kasvaa suuremmaksi.

Ja minä ikävöin sinun läsnäolosi lämpöä!

Saanhan pyytää: tule tähän.

Tässä on minun levoton sydämeni. Synny tähän!

Ota minut seimeksesi.

Hengitä minut turvalliseen lepoon.

Aamen.